

ПОДІЛЬСЬКА КОЛЯДКА

Під час проведення фольклорних записів у різних селах Східного Поділля нам удалося записати унікальний зразок КОЛЯДКИ, яку за класифікацією дослідників можна віднести до першої групи. в яку включають найстаріші за часом створення колядки, позначені доісторичним, міфологічним світоглядом, первісними космологічними уявленнями і поганським віруванням. В них йдеться про створення світу, світове дерево із птахами-творцями. небесні світила, божества тощо. В колядках цієї групи яскраво виражене обоготворення небесних світил, сил природи, наголошується залежність добробуту людини від цих сил, від тісного органічного співжиття з природою, чітко виступає ритуально-магічна спрямованість колядних обрядів і колядкового співу.

Відомі такі колядки в записах з Лемківщини та інших регіонів України, в тому числі з Поділля.

Дану колядку записано 9 травня 1989 р. в с.мт. Чечельнику Чечельницького району Вінницької області від Григорія Охрімка, 1924 р. народження, мешканця м. Рибниці /Молдова/, уроджанця м. Ладижина Тростянецького району Вінницької області. Нижче подаємо її повний текст із збереженням мови:

Росте дерево,
Тонке - високе
Ой дай Боже!
Тонке високе ,
В корні глибоке,
Ой дай Боже!
На тім дереві
Сам сокіл садить,
Ой дай Боже!
Сам сокіл сидить

Далеко видить.
Ой дай Боже!
Ой видит же він
На сине море,
Ой дай Боже!
На синім морі
Корабель пливе,
Ой дай Боже!
В тому кораблі
Грешная пана,
Ой дай Боже!
Грешная пана
Пана та Ганна,
Ой дай Боже!
Шил - вишивала
Брату сорочку,
Ой дай Боже!
А на комирі
Місяць та зора,
Ой дай Боже!
А на пелині
Райські птачки
Ой дай Боже!
А на пелені
Тури - олені,
Ой дай Боже!
Ой як я буду
Брата жинити,
Ой дай Боже!
Місяць та зора
Буде світити,

Ой дай Боже!
Райські пташки
Будут щибитати,
Ой дай Боже
Тури - олені
Будут гуляти,
Ой дай Боже!

– Добрий вечір.

Коли хазяїн довго не виходить До колядників, То співали ще так:

А ти, хазяїн, жартуй,
Піврубля гутуй,
Ой дай Боже!
А з того жарту
Гурілки кварту,
Добрий вечір.

В першій частині цієї колядки чітко простежується давній мотив "світового дерева". Колядка двочастинна. Складається з заспіву і приспіву. В приспіві - звертанні "Ой дай Боже!" простежується спадкоємність від поганства, коли подібне звертання звучало "Ой Даждьбоже!", тобто звеличувався поганський бог сонця, в ім'я якого палали ритуальні вогні в дні весняного рівнодення.

Короткий варіант цієї колядки, але без заспіву записаний Н. А. Присяжнюк від Марії Яцуненко в 1963 р.

Записана нами колядка - яскраве свідчення про глибокі корені календарного фольклору Поділля, окремі зразки якого збереглись до кінця ХХ ст.